

## Politika Dergisi - Murat Özkan Mülakatı

İçeriği Yazan: [Editör](#) [1] Zaman: Cum, 01/08/2008 - 06:00

PD Raporaj Ekibi: [Emrah ÖZDEMİR](#) [2]

Yardımcı Ekip: Atilla DEMİR

### Murat ÖZKAN Kimdir?

Murat Özkan, 15 Eylül 1963'te Giresun Tekke'de doğdu. Babasının adı Halis, annesinin adı Ayşe'dir. Mülki İdare Amiri; Belçika'da IFCAT Dil Enstitüsü'nde Fransızca eğitimi aldı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümü'nü bitirdi. İngiltere'de MLS College'de İngiliz Kamu Yönetimi eğitimi gördü. Yüksek lisansını TODAİE'de Kamu Yönetimi alanında tamamladı. Akdağmadeni ve Karakoyulu'da Kaymakamlık, Van'da Vali Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Sultanhisar ve Ardeşen'de kaymakamlık görevini yürüttü. Mülkiye Müfettişi ve Mülkiye Başmüfettişi oldu. 23. Dönem'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kâtip Üyesi oldu. İyi düzeyde İngilizce orta düzeyde Fransızca bilen Özkan, evli ve 2 çocuk babasıdır.

(Not: [www.tbmm.gov.tr](http://www.tbmm.gov.tr) [3] adresinden alınmıştır.)

### **‘İNSANIMIZI AVRUPALILAR, AMERİKALILAR DAHA İYİ GİYİNSİN DİYE ÖLESİYE ÇALIŞTIRIYORUZ’**

**Emrah ÖZDEMİR (E.Ö):** Efendim, ben tarımdan başlamak istiyorum. Tarım konusunda ciddi araştırmalarınız da mevcut. Şu an genel olarak bir çerçeve çizmemiz gerekirse, Türkiye tarımı nasıl görünüyor? Sorunlar ve çözümler genel olarak neler?

**Murat ÖZKAN:** Türkiye tarımının bugün geldiği nokta itibariyle, ciddi problemleri var. Bunlar nedir? Tabii Avrupa Birliği ve tüm dünya ülkelerinde, gelişirken, yani Sanayi Devrimi esnasında tarımın yaratmış olduğu katma değerden istifade ederek, tarımdan ayrılan paydan artırılan artı değer sanayiye ve diğer hizmet sektörüne aktararak büyüme olmuştur. Yani şunu kabul etmek lazım; en büyük artı değer tarım sektöründen yanadır. Tarih boyunca bu böyle olmuştur. Ama şu anda tabii inovasyonlar sayesinde sanayi tarımdan daha fazla katma değere sahip. Peki; Türkiye, tarımı reddedip sanayide bunları yapabilecek güçte mi? Bir baktığımızda görüyoruz ki bu güçte değiliz. Biz hâlâ montaj sanayiye, hâlâ Batının Türkiye'ye getirmiş olduğu eski teknolojiyi devam ettiren bir ülkeyiz. Sanayileştik dediğimiz zaman, bakıyorsunuz; işte Çorlu' da bir blue jean fabrikası var. Bu Batıda çevresel etki yarattığı için Türkiye'ye getirilmiş. Yani şimdi Batı bazı sektörlerden çekiliyor. Örnek 70'li yıllarda Amerika'dır. ABD 70'li yıllarda ağır sanayiden çekildi. Şöyle ki ABD dünyanın en büyük otomobil üreticisiydi; ama otomotiv üretiminden çekildi. Nereye gitti ABD? Bilişime gitti. Bugün dünyanın en büyük bilişim sektörü ABD'nin elinde. Tercihini yaptı, bilişimi destekledi. Bilgisayar üretimi, yazılım alanına gitti. Bu alanda kendini sektör olarak destekledi. Ne oldu? Çok ağır, hantal sanayi de 2'inci-3'üncü sınıf ülkelere kaydırılmaya başladı. Avrupa'ya baktığınız zaman, bizim 'ağır sanayi' dediğimiz sanayi hangi ülkelere kuruluyor? Macaristan'da, Romanya'da, Bulgaristan'da ve Türkiye'de kuruluyor. Bu ülkelere bakıyorsunuz. Bu ülkeler millî geliri düşük, eski Doğu Bloğu'nda yer alan, insan hakları tam gelişmemiş, emek sömürsünün yapılabileceği ülkeler. Yani sendikalaşma yok ya da çok düşük. Tezgâh altı üretim yani kayıt dışı üretim var. Bu Türkiye'de de had safhada. Şimdi bu tercihini yapan Batı, Türkiye gibi ülkelere dışsalılığı fazla; yani çevreye etkisi fazla, insana etkisi fazla sanayiye veriyor. Örneğin Tuzla'daki tersaneciliği düşünelim. Niye Türkiye tersanecilik yapıyor da Batı ülkelerinde tersanecilik bu kadar yoğun değil ya da bu kadar

büyük çaplarda yapılmıyor? Dünyanın en büyük gemi filolarına sahip ülkeler gemi üretmiyor. Özellikle gövde kısmını üretmiyor da biz üretiyoruz, eski gemileri onarmıyorlar; çünkü çoğunda çevresel etkiler var. Yani apsesinden tutun, insan sağlığını etkileyen faktörler var. Onların kuralları böyle bir üretim yapmayı hesapladığı için Türkiye tercih ediliyor. Yoksa Türkiye’de çok iyi gemi yapan, çok kaliteli insanlar var da gemilerimizi Türkiye’de çok güzel yapıyoruz, bu sanayi çok gelişmiş olduğu için gelmiyor bu insanlar. Bunu yapmak çok zor bir şey değil. Sacı kesiyorsun; sac Rusya’dan geliyor, başka ülkelere geliyor, bizimki de kaynak yapıyor. Netice itibarıyla diğer motor aksamı, elektrik aksamı başka yerlerden geliyor. Biz monte ediyoruz. Ama dışsalılığı kim yaşıyor; biz yaşıyoruz. Şimdi Türkiye gibi ülkelere insanlar boğaz tokluğuna çalışmaya râzı. İnsan değeri çok az. İnsan emeğinden istifade etmek suretiyle yapılan bir sanayileşme var. Yani siz verimliliği üretimde, üretimin diğer faktörleri üzerinde yapmıyorsunuz; verimlilik artışını iş gücünün yüzdesini düşük tutarak yapıyorsunuz. Şimdi ne oluyor? Eskiden bir takım elbise almak için ortalama bir memurun bir-iki aylık maaşını vermesi gerekiyordu. Şimdi ortalama bir memur 10-15 takım elbise alabiliyor. Aynı emek, aynı iş gücü; ama ne oldu? Çok ucuza çalışıyor insanlar. Ayşeler, Fatmalar bugün 200 – 250 YTL’ye sigortasız, sendikasız, uygun olmayan yerlerde bu işleri yapıyorlar. Yani biz insanımızı Avrupalılar, Amerikalılar daha iyi giyinsin diye ölesiye çalıştırıyoruz adeta. Böyle bir çalışma ortamı içerisinde, biz sanayiye geliştirelim dersek; o sağlıksız Türk insanlarımızın çocukları ciddi sıkıntı çeker; bir nesli böylece yeniden feda etmeye başlarız.

### **‘BU ÜLKEDE CİDDİ ŞEKİLDE GİZLİ AÇLIK VAR’**

Tarım nedir burada? Tarımda şuna bakmak lazım: Sanayiye gönderdiğimiz bu insanları çok düşük maaşlarla çalıştırıyoruz. Nasıl besleniyorlar? Tabii ki dengesiz besleniyorlar. Yani bu ülkede ciddi şekilde gizli açlık var. İnsanlar yeterli proteini, mineralleri, vitaminleri alamıyor. Kırmızı et yemeden zihinsel gelişimin sağlanması mümkün değil. Yani dikkat ederseniz, niye zenginlerin çocukları hep akıllı olur da garibanın çocukları okuyamaz ya da daha başarılı olamaz diye sorguladığımız zaman altında bir de beslenmenin çok önemli etkisi var. Kırmızı et, protein almadan beyin gelişmiyor. Şimdi biz o adamı tarımda bıraksaydık; tavuğu, yoğurdu, sütü, sebzesi, meyvesi vardı. O aile ekonomisi içerisinde, üretim içerisinde çocuğuna yeterli ve dengeli bir gıda verebiliyordu, kendisi de yiyebiliyordu. Geçmişe bir dönün, Cumhuriyetin ilk yıllarına dönün. 60’lı, 70’li yıllara kadar Türkiye’deki en iyi edebiyatçılar, yazarlar, düşünürler öğretmen okullarından çıkmıştır. Öğretmen okullarına nerden gelmiş bu insanlar; köylerden seçilmiştir. Köy çocuklarıdır hepsi. Yumurta, tereyağı yiyen köy çocuklarıdır. Biz bu insanları tarımdan çıkardık. Sonra sanayiye attık; ama gelişmiş bir sanayimiz yok ki. Nasıl bir sanayi var? Biraz önce tanımladım: Tezgâh altı üretimin yapıldığı, insanlık koşullarına aykırı, yaşam şartları son derece kötü kaldıkları yerler. Son derece sağlıksız böyle yerler. İnsanların emeğini kullanarak birileri para kazanıyor. Devlet ne yapmalı, politikacı ne yapmalı; tarımı nasıl desteklemeli? Sanayi sektörü özellikle bilişim, ileri teknoloji içeren, bu mobil telefonlar gibi sektörler son yıllarda ciddi bir yüksek kar marjı elde etti. Ama bakıyorsunuz; artık ne finans sektöründe ne sanal âlemde pek bir şey yok. Şimdi insanlar tekrar somut âleme doğru geçiyor. Döngü başladı. En yüksek kar marjları artık nerde var; gıda sektöründe var. Artık spekülasyonlar borsalardan çıkıyorlar, emtia borsalarına giriyorlar. Gıdanın önümüzdeki yıllarda çok ciddi bir fiyat yükselmesi yaşamasiyla, gıda sektörüyle uğraşanların kâr edeceğini düşünüyorum. Bu bir öngörü. Bu öngörüye nasıl ulaşıyoruz? Hindistan gibi, Çin gibi ülkelere insan sömürsüne dayalı bir sistem olsa da gelir düzeyi yükseliyor. Bu iki ülkede ciddi büyüme hadleri var. İşte %10’luk, %9’luk 20 yıllık ortalama büyüme hadleri var bu ülkelerin. Çok büyük bir rakam. Birinde 1 milyar 400 milyon, diğerinde 1 milyar 100 milyon nüfus var. Dünyanın neredeyse üçte biri bu ülkelere yaşıyor. Bu insanlar da artık çocuklarına bir kâse lapa değil bir köfte yedirmek istiyor. Akşam evlerine giderken filelerine çikolata alıp götürmek istiyorlar. Bu insanların da tüketim düzeyleri hafif hafif değişiyor. Bir kilo et elde etmek için yedi kilo hububat tüketmesi lazım hayvanın. Hububat önümüzdeki yıllarda kıt mal olmaya doğru gidiyor; çünkü talep artacak. Bu, Türkiye gibi ülkelerin önünün açılması demektir. Yani Türkiye bulunmuş olduğu coğrafi şartlar itibarıyla her türlü tarıma son derece elverişli bir yer. Ancak birinci sınıf tarım arazilerini ya yerleşime ya da sanayiye açtığımız için ciddi bir biçimde ekilebilir topraklarımızda bir sıkıntı baş göstermiş olsa da hâlâ kaybedilmiş olanların haricindeki mevcudu korusak bile Türkiye’yi bir yere getirebiliriz. Türkiye’de ilk etapta yapmamız gereken, özellikle ‘havza yoğun tarım’ dediğimiz, tarım yapılacak bölgeleri koruma altına almamız lazım. Kelkit havzası, Göksu havzası... Türkiye’de ciddi tarım yapılan, Marmara bölgesi; Düzce, Adapazarı; Trakya bölgesi, Ege Bölgesinin tamamı; Menderes ovaları, Gediz Ovası; Çukurova, Çarşamba, Bafra ovaları... Buralar Türkiye’nin en önemli tarımsal üretim merkezleri. Geçen ben Samsun’a gittim. Çarşamba ilçesinde; Yeşilirmak kıyısına termik santral kuruyorlar. Termik santraller çok ciddi bir atık meydana

getiriyor. Bu atık, sebzelerin üzerine gidecek. Sebzelerden insanlara gelecek. Bunların insan sağlığına vereceği ciddi zararlar var. Şimdi niye termik ve nükleer santraller kuruyorlar o bölgeye? Avrupa için; çünkü şu anda enerjisini dışardan alacak. Yani Türkiye'ye enerji santralleri kurup; ya Türkiye'deki 2. sınıf sanayiye enerji ihtiyacını karşılamak ya da Avrupa'ya satmak üzere bizim topraklarımızda santraller kurduracağız biz. Bu santraller de çok ciddi 1. sınıf ya da yeni teknoloji santraller değil; Avrupa'dan sökülüp getirilecek santraller. Burada nükleer santrallerin kurulmasıyla ilgili bir yasa görüşüldü. Bu yasa görüşülürken biz endişelerimizi hep dile getirdik. Maalesef; hükümet bu tip konularda şartlanmış. Hemen yapalım diyorlar. Herhalde birilerine söz veriliyor; öyle hissediyoruz; çünkü yasalar çok hızlı geçirilmeye çalışılıyor. Üzerinde konuşulmasına bile müsaade edilmiyor adeta. Böyle bir hızlı yasalaşma sürecinin sonunda da bir sürü hatalar yapılıyor ve bu hataları bu millet, bu toplum gelecekte çok ciddi bir şekilde ödemek zorunda kalacak. Bizim, muhalefet olarak görevimiz, bunu durdurmaya çalışmaktır. Gücümüz yettiğince engellemeye çalışıyoruz. Kamuoyunu aydınlatmak lazım bu konuda. Örneğin Çarşamba ovasında bir azot sanayi ve bakır fabrikası kurulmuştu 70'li yıllarda. O fabrikanın kurulmasıyla birlikte ciddi bir üretim azalması meydana geldi; çünkü sülfat atıyor bacasından. Bu ağır metal sebzeyle insanlara taşınıyor, insanlarda da ağır metaller ciddi zeka ve fiziksel gelişme bozukluklarına sebebiyet veriyor. Belli bir alanda sebze ekimini yasakladılar Çarşamba'da. Bu yasaklanmanın sonucunda da ekmeden vatandaşa tazminat ödüyorsunuz. İşletmenin kuruluş yeri seçimi, çok önemli bir fizibilite çalışmasına dayanmalı. Siz tarım arazisinin yanına bir de fabrika yaptığınız zaman fabrikanın atıkları mutlaka zarar verir. Fabrikanın kurulacağı başka yer yok mu? 780 bin km2 bir ülkemiz var. Bu ülkede fabrika kurabileceğimiz yerlerimiz de var. Sanayileşmemiz de gerekiyor. Ne onu ne bunu; ama dengeli... Birini yok ederek değil. Düşünebiliyor musunuz; en düz araziye fabrika kurmak istiyorlar. Niye? Bir fabrikayı hemen getirip; işte kârımızı ne kadar yüksek tutarız hesabındalar. Kardeşim; işte, hafif kayalık, 2. 3. sınıf arazilere kurun. Eskiden Köy Hizmetleri de tarım arazilerinin sınıflandırmasını yapardı, şimdi bu illere kaldı. Lokal yönetimler biraz "ne olursa olsun; fabrika gelsin" gözüyle bakar; çünkü burada 100 kişi çalışır, 100 kişi maaş alır, onlar bakkala gider, işte ekonomik döngü sağlanır diye... Fakirliğin gözü çıksın derler ya; işte fakirlik insana çok şey yaptırıyor. Ancak devleti yönetenler planlamak zorunda: Ne kaybediyoruz, ne kazanıyoruz? Sanayi bölgelerini seçmek zorundayız. "Buraya fabrika kurmayalım da patates mi yapalım" zihniyetini terk etmemiz gerekiyor. Sanayileşeceğimiz bölgeleri çok iyi tespit etmemiz gerekiyor. Tarımsal bölgeleri korumak zorundayız. Ve Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda tarım ürünlerinin lehine gelişecek fiyat artışlarından faydalanması gerekiyor. Özellikle organik tarıma derhal geçmesi lâzım. Türkiye artık menşei belli; yetiştiği yer belli; hangi gübreler, hangi ilaçlar kullanıldığı belli; ürün sertifikası alınmış ürünlerini pazara sokabilecek duruma gelmeli. Önce iç piyasasında bunu aramalı ve dışarıya da satarken menşei şahadetnamesi, ürünün sertifikasyonu elinde ürünleri pazara sürmeli. Sütünden, ineğinden üzümüne; üzümünden domatesine kadar buna kesinlikle geçmesi gerekiyor acilen. Bakın; işte vatandaş üretiyor, bir ihracat bağlantısı kuruluyor. Bazı ülkelerin standartları zaman zaman değişiyor ve standart dışı diyor. Üretici perişan oluyor. Üreticinin önündeki en önemli engellerden birisi de ürününü satamamaktır. Çalışıyor, uğraşılıyor, işçi kullanıyor, çocuğu satamadım diyor; geri geliyor. Nakliye parası istiyorlar bir de adamlardan. Bu organizasyon yapmaktan geçen bir olaydır. Ne istiyor? AB standartları nedir? AB, bir de Rusya bizim çok ciddi tarımsal ürün ihracatı yaptığımız ülkeler. Bunların standartları nedir? Bunları bilmek zor bir şey değil.

### **'YETERLİ BESLENEMİYORUZ'**

İkinci bir husus ki bana göre asıl önemli husus; kendi insanının daha sağlıklı ürün kullanması için sertifikasyonu, başka ülkeler istemese bile sen yap. Benim çocuğum, insanım menşei belli yiyeceklerle beslensin. Hepimiz ürünleri gördüğümüz zaman, işte televizyonlarda doktorlar çıkıyor, bilim adamları çıkıyor; hormonlu gıdayı gözle nasıl tespit edersin diye ev hanımlarına yol gösteriyor. Bu utanç verici bir olay. Yani hormonlu gıdanın öyle gözle görünce anlaşılır bir tarafı olacağını zannetmiyorum ama televizyonlarda reyting aldığı için yapıyorlar bu programları. Bu işin yolu Ayşe Teyze'ye bunu anlatmak değildir. Ciddi bir şekilde denetim mekanizmalarını kurmaktan geçiyor. Tabii hayvancılık çok önemli bir sektör Türkiye'de. Hayvancılığı teşvik etmek lâzım. Dünyanın en pahalı etini yiyoruz. Akaryakıt dünyanın en pahalı ürünü olarak Türkiye'de satılıyor. Et olarak da dünyanın en pahalı etini yiyoruz. Et yemeyen insanların beyinleri de gelişmiyor açıkçası. Bunu bir kenara yazmamız lazım. Bizim insanımız da dünyanın medeni insanların ortalama protein tüketimi kadar protein tüketebilmeli. Şunu da unutmamak lazım; kırmızı etin ikamesi asla diğer etler değil. Yani çocuk, gelişim esnasında mutlaka kırmızı et yemek zorunda. Daha sonra yemeyebilirsiniz. Sağlık sorunlarından filan ama sağlıklı bir insanın bunu tüketmesi lâzım. Türkiye'de ortalama işçi geliri,

memur maaşı ortada; kırmızı etin fiyatları ortada. Diğer ülkelerle mukayese ettiğiniz zaman, bunların alım gücünün insanlarımızın büyük bir kısmını aştığını düşünüyorum. Yani gizli açlığın, yetersiz beslenmenin büyük bir problem olduğunu, en çok övündüğümüz genç nüfusumuzun da yeterince beslenemediğini, gelişemediğini ifade etmek istiyorum. 23 Nisan'da çocuklar geldi. Birisi de bizim evde kaldı; oğlumun yanına misafir olarak. Van'dan bir çocuk geldi. İkisi de aynı yaş; 12 yaşındalar. (Sn. Murat ÖZKAN, cep telefonundan Vanlı çocuğun dış durumu ile kendi çocuğunun durumunu gösteriyor; gerçekten büyük fark var.)

### **MERKEZ BANKASI'NIN TAŞINMA OLAYI: 'HANI İSTANBUL'A VİZE KOYUYORDUNUZ?'**

Şu anda fındık hasadı başlamak üzere... Fındığı destekleyemeyeceklerini söylüyorlar ya da kimin destekleyeceği belli değil. Ciddi problemler yaşanıyor. Fındıkta, tabii sürekli kuruyemiş ihracatı yapan insanların spekülasyon çalışmaları var. Fiyatı aşağıya çekmeye çalışıyorlar. Devletin belli oranda destek yapması lâzım. 8 milyon insan bu işle ilgileniyor. Hükümet bunla uğraşmıyor; Merkez Bankası'nı, Vakıflar Bankası'nı, Halk Bankası'nı, Ziraat Bankası'nı İstanbul'a taşımakla uğraşiyor. Şimdi burada binalar duruyor. İstanbul için ne diyoruz? Sayın Başbakan diyor ki buraya vize koyalım; yani insan gelmesin. Bunları taşıdığın zaman en az 20 bin insan götüreceksin. Bu bankalar, genel müdürlükler... Kaç tane aracı yeniden sokacaksın?! Burada çalışan insanların yeni ev taleplerini nasıl karşılayacaksın? Buradaki evleri de boşaltacaksın. Peki, ben size bir soru sorayım; Dünyanın en büyük finans merkezi neresi? New York. Federal Reserve Bank, New York'ta mı? Hayır, Washington DC'de. Yani, şimdi Amerika bunu düşünemiyor; bizinkiler böyle mucize fikirler buluyorlar. Gerek yok; bir... İkincisi; şunu iyi bilmek lazım; devletin ekonomi politikasının iki ayağı vardır: Birisi maliye politikası, diğeri para politikası. Maliye politikasını kim yönetir? Maliye Bakanlığı. Vergilerdir, bütçedir... Para politikasını kim yönetir? Hazine ve Merkez Bankası yönetir. Şimdi Merkez Bankası ayağı olmadan para politikasını yönetebilir misiniz? Merkez Bankası'nın önemli fonksiyonu var; banka olarak görmemek lâzım. Merkez bankaları bildiğimiz banka değildir. Merkez bankaları bildiğimiz bankaların ötesinde bir şeydir. Her şeyden önce Merkez Bankası ile diğer bankaları kavramak lâzım. Bütün bankalar İstanbul'a gitti; hadi bunları da götürelim. Bu başka bir şey. Bunun altında ekonomik gerekçeler yatmıyor. Ekonomik gerekçeler yatmış olsa, Merkez Bankası kesinlikle Ankara'nın dışına çıkartamazsınız. Sosyal sebep de yatmıyor. Bu kadar bankanın çalışanlarını, bu kadar büyük kuruluşları kaldırıp İstanbul'a götürmek... Hani vize koyuyordunuz, Anadolu'dan gelenlere vize koyuyordunuz? Bunların hepsi çelişki. Ama bu çelişkileri giderecek arka planda ne var acaba? Burada ne amaçlıyorlar; onu görmek lâzım. Türk milleti artık aldatılmaktan, üçkâğıt ekonomisinden bıktı. Siyasetçilerimizin de Türkiye'yi yönetenlerin de insanları kandırmaktan vazgeçmesi lâzım. Kendi milletine yalan söylemek kadar acı bir şey yok, arkadaşlar. Bu dünyada herhalde en utanılacak iştir. Kendi insanına şu Merkez Bankası olayını anlat. Ben algılayamıyorum; kim algılıyor bilemiyorum, bana da öğretirler mi; onu da bilemiyorum.

### **'AMERİKA'DAKİ ÇİFTÇİ, TÜRK ÇİFTÇİSİNİN BEŞTE BİRİ FİYATINA MAZOT ALIYOR'**

Yani tarımın öncelikle Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin desteğine ihtiyacı var. Şu son yıllarda desteği bırakın, gübre fabrikalarını sattılar; gübre ithal ediliyor. Her şeyi rant olarak gören bir zihniyet yapısı var. Gübrenin herhalde şu an geçen yıla oranla yüzde yüzlerin üstünde bir artışı var. Diğer taraftan, mazotun fiyatlarını görüyorsunuz. Tarım girdilerinin fiyatları çok ciddi artmış durumda. Dünyadaki ekonomiye de entegresiniz. Amerika'daki üretici buğdayı ekerken, biçerken Türkiye'deki mazotun beşte biri fiyatına mazot alacak; ondan sonra benim Tarım Bakanım kalkıp diyecek ki "Türkiye'deki buğday fiyatları Amerika'dan daha yüksek; ben gerekirse Amerika'dan alırım, buğdayı daha ucuza getiririm." Bu sağlıklı bir düşünce değil. Türkiye'de tarım mutlak suretle desteklenmesi gerekiyor. Mutlak suretle tarımsal girdi fiyatlarının belli bir şekilde sübvansede edilmesi gerekiyor. Tarım sektörünün çok ciddi olarak, Türkiye'de nüfusun hem yaşaması, üretim yapması hem de belli bir nüfusun kırsalda kalması için desteklenmesi gerekiyor; çünkü Türkiye'nin hızlı şehirleşmeden, hızlı şehre göçten başı dönmüş vaziyette. Kaldıramıyor şehirlerimiz. Bunlar, sosyal problemlerimiz. Yani bugün şehre göçü önleyemezseniz, bunun arkasında suçluluğu düşüremiyorsunuz. Güvenlik hizmetlerine daha fazla pay ayırmak zorundasınız. Bir olaya sadece bir gözle bakmamak lâzım; bir dalga etkisi yaratıyor. Sadece besin gözüyle bakamazsınız kırsalda nüfus tutmayı. Kırsalda daha huzurlu, rahat, kontrollü yaşayan insanları kente getiriyorsunuz; kentte geçim sıkıntısı ve suçluluk oranında ciddi artışlar meydana getiriyorsunuz. Bunları görmek zorundayız. Devleti yönetenler

ülkenin bütün sosyal ve ekonomik problemlerini göz önüne alarak yönetmek zorundadır. Sabah kalkıp aklına eseni yapmak, yanına gelen en son kişinin dediğini yapmak değildir devlet yönetmek.

### **‘HAYATIMDA BABASININ MİRASINI SATARAK ZENGİNLEŞEN HİÇ KİMSEYİ GÖRMEDİM’**

**E.Ö:** Sayın Özkan, istihdamımızın yüzde 30’dan fazlasını tarım sektörü karşılamakta. Belirttiğiniz gibi; kente göç, birçok sorunu da peşinde getirmekte. Bu durumda yabancıya toprak satışı Türk tarımı ve köylüsünü iyice yok etmez mi? Tüm faktörleri göz önüne alarak yabancıya mülk satışı konusunu değerlendirir misiniz?

**Murat ÖZKAN:** Bu konuyu izah ederken şunu da göz önünde bulunduramamız lâzım: AKP milletvekillerinden bir tanesi dedi ki “Yabancıların parası bankalarda bekliyor; bir an önce bu yasayı çıkarıp, toprakları satmamız gerekiyor.” Anladığım kadarıyla; Cumhuriyet dönemindeki sanayi tesisleri bitti; bunların hepsini sattılar. Artık kala kala toprak kaldı; toprağı da satarak bir müddet daha gitmeyi düşünüyorlar. Ben hayatımda babasının mirasını satarak zenginleşen hiç kimseyi görmedim. Türkiye Cumhuriyeti de birikimlerini, topraklarını satarak kalkınamaz. Bu yanlış politikadır. Bu politikadan behemehal dönülmesi lâzımdır. Kesinlikle geleceğı olmayan politikalar. Türkiye Cumhuriyeti özelleştirme ve toprak satışı hususunda dünyanın hiçbir yerinde olmadığı kadar fütursuzluk ve serbestlik içerisinde. Gidin bakın; komşunuz Yunanistan’dan toprak alabiliyor musunuz? Adamlar ciddî sınırlamalar koymuş; sınır ve kıyı kentlerinden, adalardan asla toprak alamazsınız. Bizimkiler, yabancı şahıslara bir sınırlama getiriyorlar ama yabancı şirketlere hiçbir sınırlama yok! Beş tane yabancı geldi, Türkiye’de bir anonim şirket kurdu; istediğı kadar toprak alma hakkına sahip. Bir kısıtlama olmadan, böyle bir satış olayının kabul edilebilir bir yanı yok.

### **‘SINAİ BİRİKİMLERİMİZ BİTTİ VE ŞİMDİ GENİŞ TOPRAKLARIMIZ KALDI’**

**E.Ö:** Millî güvenlik açısından da bir tehdit olabilir mi?

**Murat ÖZKAN:** Mutlaka... Örneğın; sınır ilinizdeki toprakların bir kısmını komşu ülkeden gelip, aldılar; o insanlar yerleşti. Bir müddet sonra o insanlar, menşei oldukları ülkenin hâmilliğini isteyecekler. İşte şu hakkımız yok, bu hakkımız yok diyerek... Bunu söylemek için kâhin olmaya gerek yok. Biraz önce verdik örneğini: Yunanistan’da mesela Selanik’ten kimse toprak alamaz, kıyılardan alamaz. Biz elimizde ne var, ne yok satıyoruz; dünyanın en akıllı insanları biz miyiz? Bunun arkasındaki neden şudur: sınaî birikimlerimiz bitti ve şimdi geniş topraklarımız kaldı.

### **‘ALİŞVERİŞ MERKEZLERİ İLE KALKINILSAYDI, ARABİSTAN KALKINIRDI’**

**E.Ö:** Efendim, basında Milliyetçi Hareket Partisi, genel olarak, terör mücadeleleri ve güvenlik problemleri gibi konularda ön plana çıkarılıyor. Diğer konularda biraz daha geri planda tutuluyor. Şunu sormak istiyorum: MHP’nin ekonomik görüşü nedir?

**Murat ÖZKAN:** Türkiye’de insanlar, partileri görmek istediğı gibi algılıyorlar. Milliyetçi Hareket Partisi, iddia ediyorum; ekonomik görüşlerini en fazla vurgulamaya çalışan parti; fakat toplum bunu pek fazla algılamak istemiyor. Toplum derken, toplumu yönlendiren medyadan bahsediyorum. Size çok teşekkür ediyorum; ilk kez böyle bir soruyla karşılaşıyorum. Bize hep hükümeti eleştirmek noktasında sorular soruyorlar. Efendim, Milliyetçi Hareket Partisi her şeyden önce, hürriyetçi demokratik sisteme, girişim hürriyetine inanan bir parti. Ve bu girişim hürriyetinin sınırsız bir girişim olmadığı, üretim faktörlerinin haklarının korunduğı bir sistem öngörmekteyiz. Yani, sadece sermayedar ve girişimcinin tek başına her şeyi belirlediğı değil; emeğini ortaya koyan insanların sosyal güvenlik, sendikal haklarının kollandığı, çalışma koşullarının en iyi şekilde organize edildiğı bir ekonomik görüşteyiz. Türkiye’nin ekonomik gelişmesinin inovasyonlara ve yeni buluşlara dayanarak, yeni şeylerin eklenerek sağlanmasını istiyoruz. Artık dünyanın her yerinde araba yapmak mümkün. OSTİM’e gidin, bir proje getirin; o projeye göre OSTİM’de size istediğiniz arabayı yaparlar. Araba yapmak çok önemli bir şey değil artık; ancak size suyla giden bir araba yapabiliyorsanız veya 100 km.yi 1 litre yakıtla alan bir araç yapabiliyorsanız önemli bir hadise olur. Siz, şu ses kayıt

cihazının boyutunu üçte bire indirip, kapasitesini yüzde 100 arttırabiliyorsanız başarılı olursunuz. Bu da neyle yapılır? Ar-Ge ile yapılır. Şunu inanarak ve samimiyetle söylüyorum; Türkiye, fen bilimlerinde dünyanın asla gerisinde değil, hatta ilerisindedir. Bunu kıvançla söylüyorum: Türk doktoru, Türk mühendisi, Türk fizikçisi asla dünyanın diğer ülkelerinkinden geride değildir. Bunun kanıtı nedir: Avrupa'dan Türkiye'ye ameliyat olmaya geliyorlar ve hiçbirisi Türkiye'nin geri olduğunu söylemiyor. Biz Batı'ya göre sosyal bilimlerde problemlili bir ülkeyiz. Fen bilimlerinde ileri olan bir ülkenin yeni alanlarda çalışmalar yapması mümkündür ve bu da Ar-Ge'den geçiyor. Sadece devletin değil; büyük işadamlarının, büyük grupların Ar-Ge'ye yatırım yapabileceğine ve yapması gerektiğine inanıyorum. Ben bazen üzülerim: çok büyük paralar ellerine geçiyor; gidip arsa alıyorlar, alışveriş merkezi yapıyorlar. Dünyanın hiçbir ülkesi bina yaparak gelişmemiştir, arkadaşlar. İnşaat sektörü geçici ferahlamalar, istihdamlar yaratabilir; fakat bina yaparak kalkınan bir ülkeye bugüne kadar tesadüf edilmemiştir. Alışveriş merkezleri ile kalkınılsaydı, Suudi Arabistan kalkındı; S.Arabistan'ın her tarafı alışveriş merkezleri ile dolu. Alışveriş merkezi yaparak kalkınan ülke yoktur; alışveriş merkezinin içindeki ürünleri üreterek kalkınan ülke vardır. Biz alışveriş merkezlerine yatıracağımız parayı, üretime ve Ar-Ge'ye yatırmalıyız. Bunun yolu kolaydır; alışveriş merkezinin yapımının vergilerini artırabilirsiniz ve/veya Ar-Ge'ye teşvik yaparsınız. Google Earth'e girin; Ankara ile bir Batı kentini karşılaştırın. Ben dünyanın hiçbir yerinde bu kadar alışveriş merkezi yapılan bir şehir görmedim. Bir tarafa alışveriş merkezi yapıyorsunuz, diğer tarafı çökertiyorsunuz. Kızılay bitti işte; Kızılay'daki esnaf bitti, şimdi oralara taşınıyor. Alışveriş merkezlerinde, hangisine giderseniz gidin, aynı ürünler var. Bunlar ne Türkiye'nin kalkınmasına yardımcı oluyorlar, ne de istihdamına ciddi bir katkı sağlıyorlar. Acilen üretime dayalı bir ekonomiye geçmemiz gerekiyor ve biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak üretmeden tüketim karşı olan bir partiyiz. İnsan bilgisine ve emeğine dayalı, katma değeri yüksek üretime geçmek istiyoruz.

### **'MAHKEMELER HER ZAMAN BEĞENDİĞİMİZ VEYA BEĞENMEDİĞİMİZ KARARLAR VEREBİLİR'**

**E.Ö:** Efendim, Ergenekon davası vs. dolayısı ile ortam çok karışık. Anayasa Mahkemesi kararları da çok tartışılıyor. Bu konuda gerek hukuksal gerekse toplumsal olarak söylemek istediğiniz şeyler var mı?

**Murat ÖZKAN:** Ben, anayasada tanımlanmış; demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletine inanmış bir insanım. Biz, güçler ayrılığı ilkesinin Türkiye ve dünyadaki gelişmiş demokrasiler için en önemli unsur olduğuna inanıyoruz. Mahkemeler her zaman beğendiğimiz veya beğenmediğimiz kararlar verebilir. Anayasa Mahkemesi ilk kez bir yasayı iptal etmiyor; yüzlerce kanun veya anayasa değişikliği iptal edilmiştir. Şunu da ekleyeyim; Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasası takip edebildiğim kadarıyla 87 defa değiştirilmiştir. Gerek Özal döneminde, gerek daha sonraki dönemlerde ve özellikle 2001-2004 arası uyum paketleri ile toplam 87 kez değişiklik yapılmış. Yani Anayasa'nın yarısı değiştirilmiş. Bu anayasaya kalkıp da '12 Eylül Anayasası' demek pek mantıklı değil. Değişiklikleri bu Meclis yapmayacak mı? İkinci kurucu irade olarak yapacak; ama bu, yargının denetimine tâbi. Biz anayasamıza bunu koymuşuz. Şimdi yargı kararları iptal ettiği zaman, bu hoşumuza gitmeyebilir ama kararlara saygı göstermek lâzım. Yargı yasamanın üstünde veya yasama yargının üstünde diyenler, herhalde anayasanın farkında değiller. Yargı görevini yapacak ve yapmaya devam edecek. Hukuk, adaleti gerçekleştirmeli veya adaleti gerçekleştirecek yolda ilerlemeli. Ben Türk yargısının adaleti gerçekleştirme noktasında hareket ettiğini düşünüyorum ve bu konuda birileri gibi, işine geldiği zaman "yargıya dokunmayalım, yargı işini yapsın", işine gelmediği zaman "yargı siyasallaşılıyor" gibi söylemlere karşı çıkıyorum. Yargı, kendi mantığı içinde işlemeye devam edecek. Suç, cezasız kalmamalı. Yargı, parlamentonun yaptığı yasalar çerçevesinde görevini yapacak. Bu, anlayışı taşıdığımız sürece hiçbir sorun olmayacak. Biz kavramları, kurumları anlamakta güçlük çekiyoruz. Ben eski ve halen aktif olan politikacıların; biz güçler ayrılığına inanıyoruz ama yasama, yargının üzerindedir; hatta yürütme biraz daha üzerindedir, dediklerine şahit oldum. Bunlar, kurumların çalışma prensiplerinin kavranmamasından, daha doğrusu işine geldiği gibi kavramasından kaynaklanıyor. Politika yapıyorlar; politikayı halka hizmet için yapmak lâzım. Politikayı, kurumlar arasında çekişme yaratacak bir süreçte kullanmamak lâzım.

**E.Ö:** Çok teşekkür ederiz efendim.

**Murat ÖZKAN:** Ben teşekkür ederim.

[iletisim@politikadergisi.com](mailto:iletisim@politikadergisi.com) [4]

## Yorumlar

**Kaynak URL (05/05/2024 - 15:10 tarihinde yazdırıldı):**

<https://www.politikadergisi.com/roportaj/politika-dergisi-murat-ozkan-mulakati>

**Bağlantılar:**

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/editor>
- [2] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/emrah-ozdemir>
- [3] <http://www.tbmm.gov.tr>
- [4] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>